

SÍUB

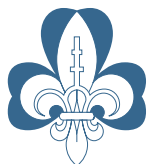
srdce skautingu

metodická příručka ku skautskému síubu

SĽUB

srdce skautingu

metodická príručka ku skautskému sľubu

Slovenský skauting
Mokrohájska cesta 6
841 04 Bratislava

© Slovenský skauting, 2019

Autor:

Spolupracovali:

Autor fotografií:

Grafické spracovanie:

Jazyková korektúra:

Andrej Mitrik

Magdaléna Krejčíová, Ján Breza, Stanislava Šebestová,
Karol Ďurčík, Peter Knapík, GILŠ 2016

Vladislav Kakody

Vladislav Kakody

Lucia Demková

ISBN 978-80-89776-24-5

OBSAH

ČO JE SKAUTSKÝ SLUB?	5
PREČO ROBIŤ PRÍPRAVU NA SLUB?	7
AKO PRIPRAVIŤ SKAUTA NA SLUB?	8
V AKOM VEKU DAŤ MOŽNOSŤ ZLOŽIŤ SKAUTSKÝ SLUB?	10
PRE KOHO A KEDY ROBIŤ PRÍPRAVU NA SKAUTSKÝ SLUB?	11
ČO SA ZMENÍ V ŽIVOTE PO ZLOŽENÍ SLUBU?	12
PRIPOMÍNANIE SI SLUBU	13
POVINNOSŤ	14
POVINNOSŤ VOČI VLASTI	15
POVINNOSŤ VOČI BOHU	17
POMÁHAŤ BLÍŽNYM V KAŽDOM ČASE	18

ÚVOD

Milé sestry a milí bratia!

Dostáva sa vám do rúk prvá neformálna príručka SLSK na tému skautský sľub. Som naozaj veľmi rád, že toto dielo mohlo vzniknúť a že sme sa k nemu spoločne dopracovali. Verím, že každá jedna stránka, ktorú budete čítať, vás bude inšpirovať, každá stránka vás bude zaujímať a každá stránka vám dá to, čo budete očakávať. Snažili sme sa pre SLSK pripraviť čo najlepšie dielo, ktoré by vystihovalo samotnú podstatu skautského sľubu. Možno si povieť: „Prečo niečo takéto vzniklo? Prečo to bolo potrebné?“ Už dlhšiu dobu sme cítili potrebu pripraviť pre SLSK jednotnú, ucelenú príručku, s ktorou by mohli vodcovia pracovať a ktorá by bližšie objasňovala skautský sľub – náš skautský sľub, ktorý je taký krásny, plný nádherných významov, plný záväzkov, plný veľkej zodpovednosti. Rozhodne si zaslúži našu pozornosť aj takouto formou. Je dôležité, aby sme ho mohli ešte hlbšie spoznať a pochopiť. Sme si vedomí, že samotnú podstatu skautského sľubu je veľmi ťažké vyjadriť slovami, ale sme presvedčení, že sa nám to do veľkej miery podarilo. Vieme, že táto príručka nie je dokonalá, no urobili sme všetko, čo bolo v našich silách.

Čo teda máte možnosť nájsť na ďalších stránkach? V príručke nájdete samotné vysvetlenie skautského sľubu, čo možno pod jednotlivými bodmi rozumieť a hľadať v skrytom význame, ako pracovať so skautským sľubom, ako pripraviť svojho člena na skautský sľub a mnoho ďalšieho.

Naozaj veľké poďakovanie patrí celému tímu, ktorý sa podieľal na tvorbe, všetkým konzultantom a tútorom z GILŠ 2016. Rovnaká vďaka patrí všetkým, ktorí sa akoukoľvek časťou podieľali na písaní, konzultovaní či na inej forme pomoci, a v neposlednom rade patrí veľká vďaka aj vám všetkým, ktorí budete túto príručku čítať.

Som presvedčený, že budete po prečítaní spokojní!

V mene celého tímu váš brat, Andrej Mitrík

ČO JE SKAUTSKÝ SĽUB?

Na úvod by sme sa mohli zamyslieť, kde možno hľadať pôvod sľubu. V nasledujúcej časti budeme spomínať tzv. „proto“ sľub, ktorý bude vyjadrovať sľub nie v úplnom slova zmysle. Začnime takýmto „proto“ sľubom, ktorý dávame skoro každý deň. Napr. niekomu sľúbim, že „prídem zajtra o 17.00“. Z tohto sľubu vyplývajú pre mňa ďalšie rozhodnutia. Naplánujem si, či prídem na stretnutie o niečo skôr, ako ten druhý, čo si oblečiem atď. Samozrejme, môže sa stať, že do procesu môjho rozhodovania a plánovania zasiahne „vyššia moc“, napr. ochorenie, rodičia a podobne a na dohodnuté stretnutie neprídem. Ale však ten, čo sľúbil, že príde o 17.00, bude meškať, prípadne vôbec nepríde a nemá na to vážny dôvod, je vnímaný ako nedôveryhodný, zábudlivý, ako niekto, na koho sa nedá spoľahnúť. Tým klesá miera jeho spoločenského rešpektu. Takéhoto človeka potom, samozrejme, začneme vnímať inak.

Skautský sľub je však iný ako bežný sľub. **Rozdiel je v tom, že sľubujúci dáva najavo, že daný obsah sľubu garantuje celou silou svojej osobnosti, a zasadí sa o to, že tento sľub naplní.** Samozrejme, že môžu nastať neočakávané situácie, ktoré nás konfrontujú s našim sľubom, napr. prostredie, v ktorom žijeme (rodina, škola). Ale pokiaľ sme dali sľub, musíme zvažovať, ako budeme konať, pretože sme si vytvorili väzbu, ktorá zasahuje do našich citových a spoločenských vzťahov. **A práve skautský sľub posúva ťažisko zo situácie, keď bol daný, resp. vyslovený, do situácie, kde má byť naplnený. Toto je významný formačný prvok skautského sľubu, ktorý nás konfrontuje priamo so životnými situáciami, názormi spoločnosti, s našim vysloveným sľubom a s našimi záväzkami, ktoré sme sa rozhodli naplňovať pri skladaní skautského sľubu.**

V tomto kontexte môžeme chápať aj reálny dosah na nás samotných. Každý deň sme konfrontovaní s mnohými situáciami, v ktorých sa musíme rozhodovať. Urobím to takto alebo takto? Je to čestné? Čo na to môj sľub, ktorý som zložil? V podstate každý deň začíname nanovo. Každý deň by sme sa mali snažiť plniť svoj sľub všetkou svojou silou. Niekedy sa nám to darí, niekedy nie.

Takto sa náš sľub každým dňom obnovuje, prijímame teda nový sľub každým dňom.

Samozrejme, že nie každú situáciu, v ktorej sa ocitneme, konfrontujeme so skautským sľubom. Väčšinou si ho uvedomíme v kritických situáciách, ktoré sú dôležité pre naše ďalšie smerovanie. Práve v takýchto situáciách sa môžeme zamyslieť nad tým, čo sme vlastne sľubovali a ako sľub v danej chvíli chápeme. Tu sa nám opäť odкрýva formačná stránka sľubu. **Ak si skaut so sľubom naozaj uvedomí, že sľub je niečo, čo ho má viesť životom, dosiahol pravú hĺbku poznania skautského sľubu.** Určite to nie je jednoduché a vyžaduje si to každodennú prácu na sebe. Ak však sami chápeme tento záväzok tak hlboko a vážne, je o to viac potrebné pripraviť skauta na zloženie skautského sľubu a pomôcť mu poodhaliť krásu i povinnosti, ktoré ho čakajú, aby dokázal ľahšie rozvíjať svoj vzťah JA a SKAUTSKÝ SĽUB.

Skautský sľub je v tomto kontexte veľmi významným formačným prvkom a nástrojom, ktorý nás všetkých spája a vedie k spoločnému cieľu. Je tiež vyjadrením toho, že sme odhodlaní plniť si povinnosti, ktoré nám zo záväzku vyplývajú. Som presvedčený, že cieľom Baden-Powella pri zakladaní skautingu bolo dosiahnuť šťastie u všetkých chlapcov, s ktorými sa stretol. A skautský sľub je jedným z nástrojov k dosiahnutiu tohto cieľa. Pomocou neho sa usilujeme byť šťastní a robiť šťastnými aj iných. So šťastím sa spája veľa vecí, od peňazí cez voľný čas až po rodinu. Osobne pokladám za základ šťastia lásku. Nemám na mysli len lásku medzi mužom a ženou, ktorú v gréčtine vystihuje láska eros. Myslím hlavne na lásku, ktorá sa v gréčtine označuje výrazom agapé. Je to láska, ktorá sa rozdáva, odpúšťa, nečaká odmenu za svoje skutky, je milosrdná. Sľub nás spoločne zaväzuje, a preto je veľmi dôležité venovať mu pozornosť a dostatok času na prípravu, vnímať ho ako formačný prvok, ktorý dobrý vodca môže veľmi efektívne využiť. Nebojme sa tento nástroj používať, prikladajme mu dôležitosť a váhu, ale neskĺznime do toho, že skautský sľub má svoju auru, ku ktorej nám za dlhé roky nie je dovolené ani len sa priblížiť.

Na záver tejto kapitoly by som uviedol príklad troch kráľov z jednej knihy a porovnal ich so skautským sľubom, resp. so skautskými princípmi.

V knihe je opísaný tzv. **Svätý kráľ**, **Pozemský kráľ** a **Vnútný kráľ**. Svätý kráľ opísaný v knihe nie je Boh, ale je to „priestor v duši človeka“, ktorý je určený na vnímanie Boha či duchovna a podobne je to aj s ďalšími kráľmi. Pozemský kráľ obýva priestor, ktorý je zameraný na okolitý, vonkajší svet. Vnútný kráľ obýva priestor, ktorý je zameraný na úctu k sebe samému. Autor ďalej uvádza, že títo králi „obývajú priestor v duši človeka na troch poschodiach“. Tieto tri poschodia sú navzájom prepojené a pokiaľ človek nemá v sebe úctu k Bohu alebo k predstaviteľovi svetskej moci, zrúti sa aj ostatné poschodia a človek stráca aj úctu k sebe.

Autor hovorí, že je jedno, ktoré poschodie sa zrúti, vždy spolu s ním spadnú aj zvyšné dve, aj celá budova.

Na tomto príklade možno vidieť podobnosť so skautským sľubom v prepojení jeho troch častí. Tak ako je budova prepojená poschodiami a keď sa zrúti hociktoré z nich, spadne celá budova, takisto aj v skautskom sľube ak nevenujeme dostatočnú alebo žiadnu pozornosť jednému z jeho bodov, celý sľub sa rúca. Je preto veľmi dôležité dávať rovnakú váhu každej časti skautského sľubu.

PREČO ROBIŤ PRÍPRAVU NA SĽUB?

Isotne všetci vnímame hĺbku myšlienok a hĺbku podstaty jednotlivých bodov skautského sľubu. V skautskom sľube je veľa odkazov a po jeho zložení aj veľa povinností, ktoré by sme sa mali snažiť naplniť. Nie je možné zhrnúť ho do jednej vety, chce to hlbší rozhovor, možno rozhovory, prípadne príručku, ako je táto. Ako bolo spomenuté už v úvode, nie je jednoduché vystihnúť pravý význam skautského sľubu. Keď to teda nie je jednoduché pre nás vodcov, o čo ťažšie to bude pre skautku alebo skauta pri skladaní sľubu?

Samotná druhá kapitola má názov: Prečo robiť prípravu na sľub? Boli sme aj my vedení k nejakej príprave na náš skautský sľub? Skúsme sa späťne pozrieť do našej minulosti a zhodnotiť si svoju vtedajšiu situáciu. Dávala by nám príprava na skautský sľub lepšiu štartovnú pozíciu, lepšie chápanie a poznanie pravého významu sľubu?

Som presvedčený, že ak chceme dosiahnuť to, aby skautský sľub nebol len jednorazovou udalosťou, na ktorú si spomenieme až po niekoľkých rokoch, **je veľmi dôležité skauta pred zložením sľubu na tento záväzok pripraviť**. Ako sme už viackrát spomínali, skautský sľub je aj formačným prvkom, preto je potrebné dať príprave potrebné náležitosti.

Pre skauta, ktorý má skladať sľub, je veľkou výhodou, ak prešiel takouto prípravou a je naozaj stotožnený s tým, čo ide sľubovať (samozrejme, v závislosti od jeho veku). **Výhodou je to preto, lebo bude mať oveľa lepšiu štartovaciu pozíciu v chápaní sľubu a v ďalšom rozvíjaní sa.** Sestry a bratia, pokúste sa zaviesť aj vo svojich oddieloch a zboroch takúto prípravu.

Často sa v našich oddieloch stáva, že skautovi, ktorý má skladať sľub, to neumožníme, lebo si myslíme, že ešte tomu nerozumie, nespráva sa tak, ako by sa mal skaut správať, nežije skautskými hodnotami atď. Opäť sa odкрýva veľký význam prípravy skauta na zloženie sľubu. Ak sme zhodnotili, že skaut nie je ešte pripravený na sľub, a my nič preňho nerobíme, čo bude tým faktorom, ktorý ho zmení? Zmení sa sám od seba? Avšak pomocou prípravy na zloženie skautského sľubu mu vieme ukázať správny smer.

Dobrá príprava bude tým faktorom, ktorý má možnosť usmerniť skauta pred zložením sľubu.

Určite existujú aj isté úskalia takejto prípravy. Napríklad, že to už pre skauta, pripravujúceho sa na zloženie sľubu, nebude také prekvapenie. Ale výhody plynúce z prípravy ďaleko prevyšujú všetky úskalia. Ak sa rozhodneme začať pripravovať skauta na zloženie sľubu, neznamená to, že vie, kedy bude sľub skladať. Dozvie sa to až v ten deň a v tej chvíli. Nie je potrebné vopred mu to oznamovať, a tak vieme veľmi efektívne nastaviť dĺžku prípravy. Problémom by mohla byť väčšia záťaž pre oddielových vodcov, ale je potrebné si uvedomiť, že **táto príprava je na pleciah celej oddielovej rady, poprípade starších roverov fungujúcich v oddieloch alebo zboroch.** Nebojme sa zapojiť do takejto prípravy aj ostatných členov oddielu.

AKO PRIPRAVIŤ SKAUTA NA SĽUB?

Príprava skauta na zloženie skautského sľubu by mal byť dlhodobý proces, ktorý mu dáva možnosť pracovať na sebe a stotožniť sa so samotnou myšlienkou a obsahom sľubu.

1. Ako úvod do prípravy by takémuto skautovi mal byť vysvetlený samotný sľub a povinnosti, ktoré sú v sľube zahrnuté.

Môžete napríklad vytvoriť malé skupiny, kde skauti so sľubom vysvetľujú skautom, ktorí sa na zloženie sľubu pripravujú, svoj pohľad na jednotlivé body sľubu, ako ich chápú a ako ich dodržiavajú v bežnom živote. Takýmto spôsobom sú aj ostatní členovia oddielu zapojení do prípravy a môžu si pripomenúť svoj vlastný sľub a jeho hodnoty. Skaut pripravujúci sa na zloženie sľubu si môže vypočúť rôzne názory a vidieť tak danú problematiku z rôznych uhlov pohľadu, čo mu uľahčuje vytvoriť si vlastný názor. Niektorí využívajú takzvaný patrónsky systém, kde si skaut, ktorý sa na zloženie sľubu pripravuje, vyberie staršieho skauta, ktorý ho potom (s podporou oddielovej rady) danou prípravou sprevádza.

2. Ďalším krokom je reflexia skauta, ktorý sa pripravuje na zloženie sľubu.

Takýto skaut by mal byť schopný sebareflexie, ako aj prijatia konštruktívnej kritiky. Treba však, samozrejme, vziať do úvahy jeho vek a prispôbiť mu hĺbku „analýzy“. Nižšie vám ponúkame možnosti, ako by takáto sebareflexia mohla vyzeráť. Samozrejme, je potrebné túto sebareflexiu prispôbiť veku a schopnostiam vnímania jednotlivca. Inak bude vnímať sebareflexiu roveľ a inak mladý skaut.

Ako pomoc môžu slúžiť tieto otázky:

- Kto som? Čo ma definuje?
- Aké sú moje silné stránky?
- Aké sú moje slabé stránky?
- Aké mám ciele a sny?
- Čo je pre mňa v živote a v budúcnosti dôležité?

Veľkým plusom je aj získanie názorov ostatných členov oddielu, oddielového vodcu, radcu, rodičov, ktoré si potom môže porovnať. Rovnako ako otázky na osobnosť skauta, pripravujúceho sa na zloženie sľubu, môžu byť aj otázky na jeho vnímanie skautingu a skautského zákona nápomocné pri osobnej reflexii.

- Čo pre mňa znamená skauting?
- Čo sa mi na ňom páči?
- Čo pre mňa znamená skautský zákon?
- Ktoré body sú pre mňa najťažšie?

3. Po reflexii nasleduje úvaha a predstavy o budúcnosti.

- Som spokojný so svojím konaním a správaním?
- Je moje správanie v súlade s mojimi hodnotami a predstavami o živote?
- Aký by som chcel byť?
- Čo chcem dosiahnuť?
- Na čom chcem zapracovať?

4. Posledným krokom je plánovanie do budúcnosti, uvedenie plánu do reality.

Sebareflexia a premýšľanie o budúcnosti bez reálnych skutkov (bez uvedenia svojich predstáv do skutočnosti) je do veľkej miery plytvanie časom. Veď načo si uvedomiť svoje zlé vlastnosti, keď nie som ochotný na nich pracovať?

Preto je dôležité, aby si skaut, ktorý sa pripravuje na zloženie sľubu s pomocou oddielového vodcu, patróna alebo oddielovej rady, stanovil nejaký cieľ, ktorý dokáže uskutočniť a dosiahnuť.

Pri stanovovaní cieľa môžu skautovi pomôcť aj tieto otázky:

- Čo môžem konkrétne robiť, aby som zrealizoval svoj cieľ?
- Kedy som dosiahol svoj cieľ?

Ako sme už spomínali, príprava je dlhodobý proces. Uskutočnenie daného cieľa môže trvať dlhšie alebo kratšie. Niekedy nie je ani tak dôležité dosiahnutie cieľa ako to, že sa daný člen rozhodol pre zmenu a začal na sebe pracovať aj v tomto smere. Na záver prípravy si skaut sám, prípadne so svojím tútorom/oddielovým vodcom, môže znovu prejsť otázky z 2. bodu a tak zistiť, či dokáže zhodnotiť úspech svojho snaženia sa a snahu o zlepšenie.

Veľkú zodpovednosť v tomto procese má oddielová rada. Do veľkej miery práve od tejto zodpovednosti závisí, ako vážne bude daný člen k sľubu a k jeho naplneniu pristupovať.

Samozrejme, treba mať na pamäti, že zložiť sľub je dobrovoľné rozhodnutie skauta. Môže sa stať, že aj skaut po príprave povie, že sa ešte necíti byť pripravený zložiť sľub. To však neznamená, že príprava, ktorú ste mu poskytli, bola nedostatočná. Neberte to ako zlyhanie.

Akú formu prípravy zvolíte, je už len na vás. My vám ponúkame jeden variant.

Prípravu urobíte formou témy „Odváž sa!“. Počas skautského roka uskutočnite viaceré aktivity. Niektoré môžu trvať kratšie, iné dlhšie, niektorých sa môžu zúčastniť aj ostatní členovia oddielu a niektoré budú určené len tým skautom, ktorí sa pripravujú na zloženie sľubu. Dôležité je, aby ste všetky aktivity so skautmi, pripravujúcimi sa na zloženie sľubu, vždy nejako uzavreli a zhodnotili.

- Odváž sa – hľadať zmysel svojho života!
- Odváž sa – hľadať svoj osobný životný štýl!
- Odváž sa – otvoriť oči a vnímať svet okolo seba!
- Odváž sa – vyjadriť svoj názor a obhajovať si ho!
- Odváž sa – urobiť prvý alebo ďalší krok!
- Odváž sa – žiť svoj život naplno a aktívne!
- Odváž sa – objavovať!
- Odváž sa – milovať život/mať sa rád!

V AKOM VEKU DAŤ MOŽNOSŤ ZLOŽIŤ SKAUTSKÝ SĽUB?

Často diskutovanou otázkou je, kedy umožniť skautke/skautovi zložiť skautský sľub. Riešenie tejto situácie nie je jednoduché. **Baden-Powell umožňoval skautom zložiť skautský sľub krátko po vstupe do skautingu.** Rád by som porovnal skautský sľub a jeho chápanie s knihou Antoine de Saint-Exupéryho – Malý princ. Chcel by som upriamiť pozornosť ani nie tak na samotný obsah knihy, ktorý je nepochybne nadčasový. Zamerajme sa na to, ako sme vnímali obsah knihy v detstve, v puberte, dospievaní a v dospelosti. Deti, ktoré túto knihu čítali, vidia v nej krásnu rozprávku. Postupne však ako človek dozrieva, vidí v knihe nielen rozprávku, ale aj ponaučenie do života, prípadne niečo, nad čím je potrebné sa zamyslieť. V dospelosti vidí človek v tejto knihe reálny život a veľmi veľa posolstiev. Akú to má spojitosť so skautským sľubom?

Tak ako človek dospieva a postupne vníma inak význam knihy, tak sa postupne mení aj jeho vnímanie skautského sľubu.

Inak bude skaut vnímať svoj sľub v 12 či 13 rokoch, inak v 25 a inak v 50. Táto skutočnosť je veľmi dôležitá.

Pri rozhodovaní kedy dať niekomu možnosť zložiť skautský sľub, je potrebné opäť myslieť na prípravu a správne nastaviť systém jej fungovania. Som presvedčený, že tak, ako je dobré, že človek postupne inak vníma knihu Malý princ a jej hĺbku, je dobré aj to, keď skaut postupne objavuje hĺbku svojho sľubu. **Uvedomme si, že skaut vo veku 12 – 13 rokov nikdy nebude vnímať sľub tak, ako starší skauti (tí, ktorí dávajú možnosť sľubovať). To je presne úloha nás vodcov, správne naše sestry a bratov pripraviť v danom veku na pochopenie sľubu, ale tiež ich naučiť, aby na svojom sľube naďalej pracovali.**

Sestry a bratia, veľakrát sa stretávam s názorom, že skautský sľub je za odmenu, poprípade skauti, ktorí sú v skautingu už dlho, skladajú sľub až niekedy v 18 rokoch. Tým, že umožňujeme zložiť skautský sľub až v dospelosti, ukracujeme našich skautov o tie chvíle, keď ho vnímali úplne inak. Ukracujeme ich o možnosť napredovania a učenia sa práce so svojím sľubom. V rôznych zboroch sú rôzne zvyky, ale odporúčam dať možnosť zložiť skautský sľub v skautskom veku (po náležitej príprave): **12 – 13, max. 15 rokov.** V tomto veku vodca vie veľmi dobre využiť zapálenie skautov pre skautský sľub. Každý skaut v tomto veku považuje sľub za niečo výnimočné, vidí len tú krásu, podobne ako v knihe Malý princ. Nebojme sa dať možnosť zložiť skautom svoj sľub v tomto veku.

Je potrebné si uvedomiť, že skautský sľub je záväzkom pre skauta, ktorý ho skladá. My sme len sprostredkovatelia tejto možnosti. Je na jeho zodpovednosti svoj záväzok prijať.

Zodpovednosťou vodcov je:

1. adekvátne pripraviť člena na sľub,
2. dať možnosť zložiť sľub,
3. naďalej pracovať so sľubom členov ako s formačným prvkom.

Niekedy sa môže stať, že aj po náležitej príprave skauta na zloženie sľubu budeme mať pocit, že nie je celkom pripravený. Ak berieme sľub ako formačný prvok a skaut, pripravujúci sa na zloženie sľubu, chápe jeho význam (s prihliadnutím na vek skauta), netreba sa báť dať mu možnosť sľub zložiť. Nikto nie je bezchybný a takými sme neboli ani my, keď sme skladali skautský sľub. Keď sa budete rozhodovať, komu dať možnosť zložiť skautský sľub, skúste sa úplne odosobniť a myslieť na to, kam môže zloženie sľubu skauta posunúť. Zabudnite na svoj prípadný pocit krivdy, ak vám bolo umožnené zložiť sľub pomerne neskoro. Buďme pri tomto rozhodovaní skautskými bratmi a sestrami!

PRE KOHO A KEDY ROBIŤ PRÍPRAVU NA SKAUTSKÝ SĽUB?

V prvom rade je dôležité, aby si oddielový vodca a oddielová rada uvedomili, že zloženie skautského sľubu nie je len záväzok pre skauta. Je to záväzok aj pre oddiel voči tomuto skautovi.

Tak ako sa od skauta, pripravujúceho sa na zloženie sľubu, vyžaduje ochota na seba pracovať, tak sa od oddielu očakáva, že bude tomuto skautovi pomáhať.

Tento skaut sa zaväzuje, že sa vloží so svojim individuálnym charakterom do skupiny, ktorá má svoje vlastné a špeciálne zvyky a tradície. Rovnako aj skupina sľubuje, že daného člena prijme so všetkými jeho charakteristickými črtami a osobnosťou a bude ho tolerovať a podporovať.

Preto pred samotnou prípravou na zloženie skautského sľubu by mali oddielový vodca a oddielová rada sledovať niekoľko vecí:

- Skaut, ktorý sa pripravuje na zloženie skautského sľubu, je už niekoľko mesiacov členom a cíti sa dobre v družine a oddiele.
- Pravidelne sa zúčastňuje družinoviek, oddielových aktivít a v rámci svojich možností a schopností prispieva k blahu oddielového života, ale aj k blahu ostatných členov.
- Pozná myšlienky, ciele a hodnoty skautingu a je s nimi stotožnený.
- Dokáže reflektovať svoje vlastné počínanie.
- Družina a oddiel tohto skauta prijali a zahrnuli do družinového a oddielového života.

ČO SA ZMENÍ V ŽIVOTE PO ZLOŽENÍ SĽUBU?

Produktívna a obohacujúca príprava, krásny a emotívny rituál pri skladaní skautského sľubu... Ale čo bude ďalej? Je to za nami a teraz sa všetko vráti do starých koľají? NIE!

Ak bola príprava úspešná, jednotlivé vety sľubu by sa mali stať našou súčasťou a mali by náš život ovplyvňovať každý deň. Skautský zákon už nebude len 10 bodov, ktoré sme sa naučili naspamäť pred nováčikovskou skúškou alebo radcákom. Bude to mierka našich rozhodnutí a skutkov, či už v obchode pri nakupovaní, v rozhovore v škole s učiteľom, alebo pri svedomitom triedení odpadu – jednoducho by to malo byť niečo, čo nás v živote vedie a ukazuje nám v našich životoch cestu.

Veľmi dobre vieme, že po zložení skautského sľubu je u sľubujúceho mimoriadne veľká eufória, radosť, hrdosť a mnoho ďalšieho. Som presvedčený, že je to správne a aj prospešné. Toto prvotné „ohúrenie“ sa však postupne vytráti. Vidím tu veľké prepojenie s láskou medzi mužom a ženou. V prvotnej fáze záľubenosti je všetko krásne, ľahké, človek nemá problém cestovať hodiny a hodiny za milovaným človekom, urobiť pre neho čokoľvek a všetko ide tak nejak spontánne, bez väčších problémov. Postupom času však ružové okuliare spadnú, začíname si všímať chyby toho druhého a zisťujeme, že milovať už nie je také spontánne. Možno začneme cítiť obmedzenie svojej slobody atď. Z mojej osobnej skúsenosti veľmi vnímam to, že milovať znamená rozhodnutie. Rozhodnutie milovať vtedy, keď to nie je ľahké, ale aj vtedy, keď je to náročné, kedy musíme vystúpiť z vlastného egoizmu a darovať sa druhému na úkor seba. Začíname si vtedy oveľa viac uvedomovať, že na to, aby láska medzi dvoma ľuďmi rástla, je potrebné jej venovať svoj čas, silu, ochotu, milé slovo, peniaze, množstvo svojho úsilia a mnoho iného. Na to, aby tento oheň lásky intenzívne horel, je potrebné neustále prikladať polienka, ktoré predstavujú vyššie spomenuté (aj nespomenuté) úkony. Toto veľmi skrátené vnímam ako základ vývoja lásky/milovania medzi ľuďmi.

Kde teda môžeme vidieť vyššie spomenuté prepojenie? Tak ako to je v láske medzi ľuďmi, tak aj po zložení skautského sľubu sa prvotná eufória vytráti. Milovať blízkeho človeka je postupom času náročnejšie, napĺňanie svojho sľubu čoraz ťažšie. Ako teda túto situáciu riešiť a čo by sa malo v našich životoch zmeniť po zložení skautského sľubu?

Nemyslím si, že po zložení skautského sľubu sa ako prútikom kúzelnjej paličky zmení celý náš život. Som však úplne presvedčený o tom, že tá zmena by mala byť v našom vnútornom nastavení. Ako povedal Bí-Pí, aby sme sa snažili byť stále lepšími a aby sme po zložení skautského sľubu naďalej na jeho napĺňaní pracovali, aj keď to nebude jednoduché. Prajem nám všetkým, aby sme neustále prikládali na ohník nášho skautského sľubu úkony, ktoré ho budú stále živiť.

PRIPOMÍNANIE SI SĽUBU

Pripomínanie si sľubu je veľmi dôležitá časť. Prečo? Každý z nás to pozná, v každodennej rutine neraz zabudneme na dohodnuté stretnutie, telefonát alebo e-mail, ktorý sme mali poslať. Sú to drobnosti, ktoré nám nezaberú veľa času a energie. Avšak plnenie skautského sľubu aktívne a každodenne je do veľkej miery výzva pre každého jedného a neraz nás stojí veľa energie.

Pripomínanie sľubu neslúži len ako pripomienka v telefóne. Je to aj možnosť načerpať energiu a silu do nasledujúcich dní, mesiacov či rokov. Veď sa znovu stretneme s ľuďmi, ktorí pri nás stáli, keď sme skladali skautský sľub, ktorí s nami zdieľali ten čarovný a nezabudnuteľný okamih. Takisto aj samotné miesto má pre nás svoju jedinečnú a nenahraditeľnú hodnotu.

V zboroch a oddieloch sú rôzne spôsoby, ako si sľub pripomínať. Udržujme si naďalej túto tradíciu. Pre tých, ktorí takýto zvyk ešte nemajú, stojí za úvahu takúto tradíciu zaviesť. Ako sme písali v kapitole 6, na to, aby náš sľub rástol, je potrebné prikladať polienka svojej činnosti. Na druhej strane vidíme, akým veľmi dobrým nástrojom sľub je pre osobnú či emotívnu motiváciu. To znamená, že pri pripomínaní si svojho sľubu ma bude na nasledujúce obdobie motivovať tá pôvodná eufória, radosť atď., ktorú som zažil pri jeho skladaní. Možností je nesmierne veľa a cieľom tejto príručky nie je ich všetky vymenovať. Cieľom tejto kapitoly je poukázať na dôležitosť pripomínania si svojho sľubu a ponúknuť aj zopár rád, ako tento cieľ naplniť.

Prvou možnosťou je vytvoriť si časovú schránku, kde si spíšem svoje očakávania na nasledujúce obdobie a po určitom čase si ich vyhodnotím. Veľmi zaujímavou tradíciou je tiež spísanie si svojich očakávaní a pocitov priamo pred zložením skautského sľubu a tieto si po určitom čase znovu pripomenúť. Rovnako veľmi dobrým časom na pripomínanie je sviatok nášho patróna sv. Juraja či Deň zamyslenia. Samotná forma je len a len na nás. Najlepšie je začať okamžite a nájsť si pre seba to pravé „orechové“.

POVINNOSŤ

V skautskom sľube sa píše: „Plniť si povinnosti voči...“ Jednotlivé body si rozoberieme, ale najprv sa pokúsme pozrieť na povinnosť ako celok. Čo to vlastne povinnosť je? Ako by sme ju mohli definovať? Prísny výklad by mohol byť, že niečo musím plniť bez ohľadu na to, či chcem, alebo nie. Ako by sme však mohli definovať, čo znamená povinnosť v skautskom sľube? Táto povinnosť je nám daná, ale hlavne nami sľubovaná. Je však potrebné brať do úvahy aj ďalší aspekt – a to taký, že **daná povinnosť musí byť aj nami prijatá**.

Ak to tak nie je, povinnosť nedosiahne želaný efekt. Ako príklad si zoberme povinnosť nosiť rovnošatu na táborovom nástupe. Mohli by sme niekoho nútiť túto povinnosť dodržiavať. Možno chvíľu pretrpí a potom sa na to vykašle, lebo povinnosť neprijme za svoju. To však nie je naším cieľom.

Naším cieľom je dosiahnuť, aby každý skaut prijal povinnosti za svoje a aj ich plnil.

Ak skaut prijme povinnosť za svoju a stotožní sa s ňou, bude sa mu daná povinnosť ľahšie plniť a bude mať aj želaný efekt. Presne k tomuto by sme mali viesť aj našich skautov a skautky pri skautskom sľube. Som presvedčený, že zložením skautského sľubu sa cesta skauta so sľubom len začína a rovnako aj jeho povinnosti z neho vyplývajúce.

Je potrebné si uvedomiť ešte jednu vec. **Povinnosť je povinnosťou aj preto, že je potrebné plniť ju, aj keď sa nám nechce, keď nám nie je veľmi po chuti.** Je veľmi dôležité, aby skaut po zložení skautského sľubu prijal svoju povinnosť a chcel ju plniť, aby sa v zložitej situácii vedel zachovať správne. Z toho vyplýva aj povinnosť vodcov pomocou rôznych aktivít, rozhovorov atď., pripraviť člena na to, aby si túto povinnosť osvojil a vedel ju plniť vo svojom živote.

POVINNOSŤ VOČI VLASTI

Často diskutovaná téma je povinnosť voči Bohu, a preto má asi každý z nás na tento bod utvorený vlastný názor. No keď sa zamýšľam nad povinnosťou voči vlasti, uvedomujem si, že mám problém definovať, čo to vlastne znamená a čo to všetko obsahuje.

Po viacerých rozhovoroch, hodinách premýšľania a hľadania sa mi podarilo spísať zopár bodov, ktoré aj vysvetlím:

1. „Pokúste sa zanechať svet o niečo lepší, než ste ho našli!“ – Bí-Pí

Snažme sa zlepšovať naše okolie! Skrášľujme našu krajinu, pomáhajme našim spoluobčanom. K tomuto bodu sa hodí ešte jeden citát: „Nech každý z nás je dnes lepší, ako bol včera, a vlast' naša bude veľká a slávna.“ (Milan Rastislav Štefánik). Ak budeme pracovať na sebe, prinesieme viac úžitku našej krajine, ako keby sme sa len „viezli“ spolu s ostatnými. S týmto bodom tiež súvisí aj nový bod výchovnej (skautskej) metódy: Zapojenie do spoločnosti.

2. Poznajme históriu svojej krajiny!

Neraz sa stretávam s tým, že ľudia nemajú záujem o históriu svojej krajiny. No poznať históriu a vedieť sa z nej poučiť je to, čo môže v budúcnosti človeku pomôcť pri rozhodnutiach a čo má obrovský vplyv na našu budúcnosť. Mnohí argumentujú tým, že naša história nie je nič, na čo by sme mali byť hrdí, a preto nie je hodná pamätania. Avšak človek sa neučí zo slávnych víťazstiev, ale z chýb. Nemôžeme vedieť, kam smerujeme, kým nevieme, odkiaľ pochádzame.

3. Poznajme symboly svojej krajiny a majme k nim úctu!

Keď počujem slovenskú hymnu, neraz si spomeniem na školský dvor a na to, ako sa na začiatku roka každý tváril neskutočne otrávene a pohrdavo, keď znela slovenská hymna. Často máme podobný prístup aj k iným štátnym symbolom. Vedme našich členov k úcte k štátnym symbolom. Je to niečo, čo nás reprezentuje ako národ, čo je len a len naše.

4. Zaujímajme sa o politiku!

Tento bod vo vás možno vyvolá pobúrenie, ale ako občania máme povinnosť zaujímať sa o politické dianie, aby sme si vedeli utvoriť názor a dokázali správne konať. So záujmom o politiku veľmi úzko súvisí to, aby sme neupadli do stavu „je mi to jedno, mňa to nezaujíma“ atď. Ako skauti sme povolani k aktívnemu občianstvu. Skauting je nepolitický. To však neznamená, že skauti sa nemajú zaujímať o politiku. Práve naopak.

5. Voľme! A voľme podľa najlepšieho svedomia!

Mnohí z nás zastávajú názor, že sa neoplatí voliť, lebo nie je koho alebo že tým nič nezmeníme. A čo myslím tým „podľa najlepšieho svedomia“? K 5. bodu viedli mnohé predchádzajúce.

„Voľme, ale nie slepo. Majme na pamäti našu históriu a pracujme s informáciami, ktoré sme zozbierali, a nielen so sloganmi na volebných plagátoch.“

Sme však ochotní vyvolať voči sebe zodpovednosť? Sme ochotní pripustiť chybu pri voľbe? Volím naozaj s presvedčením, že toto je správna cesta pre našu krajinu, pre mňa osobne, pre mojich priateľov, rodinu, skautov, ostatných občanov? Myslím pri tom na skautské hodnoty? Snažím sa zisťovať si relevantné informácie a podľa nich sa aj riadiť? Počúvam len mainstream alebo som ochotný aj zmeniť názor pri relevantných dôkazoch? Toto je naša zodpovednosť a k rovnakej zodpovednosti vedme aj našich zverených skautov. V dnešnej dobe je zvlášť potrebné využívať tzv. kritické myslenie a tiež aj hľadanie dobrých zdrojov informácií. Informácie sú na každom rohu, avšak ak chceme mať ucelený obraz o situácii, je potrebné sledovať dôveryhodné informačné kanály a informácie mať aspoň z dvoch rôznych dôveryhodných zdrojov.

6. Vráťme sa späť, ak je to možné!

Viacerí z nás alebo z našich spolupracovníkov a spolusestier odišli do zahraničia študovať alebo pracovať. Hlavným argumentom sú oveľa lepšie životné podmienky. No keď každý odíde, kto zmení situáciu u nás? Nehovorím, že to okolnosti vždy dovoľujú, ale ak je to možné, je potrebné sa vrátiť. Už v starodávnych básňach sa písalo o domovine, o rodnom kraji ako o tom najkrajšom, čo máme. Som presvedčený, že každý z nás má v sebe túžbu byť vo svojej domovine, resp. ju mať rád.

7. V prípade núdze a potreby obraňujeme svoju vlasť!

Nemyslím len so zbraňou v ruke. V dnešnej dobe sme napádaní aj slovné, či už od cudzincov, alebo našich spoluobčanov. Takisto pod tento bod patrí to, aby sme sa vzopreli režimu, ktorý by nás mal utláčať. Niekedy môžu nastať situácie, kedy našu vlasť bude potrebné brániť. Brániť ju pred vpádom cudzích vojakov. V týchto situáciách vôbec nie je jednoduché sa rozhodnúť, či ísť do boja a obraňovať svoju vlasť, alebo sa boju vyhnúť. Cieľom tejto príručky nie je vyriešiť túto problematiku, avšak rád by som poukázal na to, že naša vlasť je len naša, a ak ju chceme mať, musíme si ju vedieť aj obrániť. Samozrejme, mám na mysli len boj obranný – v prípade napadnutia našej krajiny.

POVINNOSŤ VOČI BOHU

Skautské hnutie stojí na troch princípoch – povinnosť voči Bohu, povinnosť voči vlasti a povinnosť voči sebe. Povinnosť voči Bohu – prvý a určite aj najviac diskutovaný bod v skautskom sľube. V zásade sa diskusia uberať dvoma smermi. Pre „veriacich“ (v našich podmienkach rozumieme najmä členov nejakej cirkvi) je to v zásade zrozumiteľné – dodržiavať Božie prikázania, plniť si povinnosti uložené svojou cirkvou. Pre „hľadajúcich“ sa ponúkajú hneď dve otázky. Prvou je, že ak Boha ešte len hľadám, je zmysluplné sľubovať mu dodržiavanie povinnosti? Vzápätí prichádza druhá otázka – skauting je „... výchovná organizácia pre mladých ľudí, otvorená všetkým bez rozdielu pôvodu, národnosti, rasy, náboženstva alebo politického presvedčenia“. Je Boh potrebný?

BOH A NÁBOŽENSTVO

Začneme druhou otázkou. Uvedomme si, že skauting nekladie do centra pozornosti ani vieru, ani náboženstvo. Kladie do stredu Boha a s tým súvisiaci duchovný svet. Boh ako objektívna, overiteľná realita. Jednoduchšie povedané, ako Boha – osobu, ktorá existuje.

Ako to teda myslel sám zakladateľ Baden-Powell?

Bí-Pí v knihe Na pouti za úspechom (1928) píše: „Jsem si sám sebou jist a že Bůh není tak malicherná bytost, jak si jej mnozí představují, ale neobsáhlý Duch Lásky, který přehlíží malicherné rozdíly víry, její formy v různých vyznáních a který oblažuje každého člověka, jenž opravdu se pokouší činiti co nejlépe podle jeho zjevení a v jeho službách.“

Vo svojom diele Skauting pre chlapcov Bí-Pí píše: „Čo sa týka náboženstva, skautské hnutie je interkonfesionálne, my neprijímame, ani neprekážame úsadnému právu rodičov alebo duchovných, zaoberať sa náboženskou výchovou, ale vyžadujeme zachovávanie a praktizovanie akejkoľvek formy náboženstva, ktoré chlapec vyznáva a jeho základnú povinnosť, kde je vedený ku každodennému praktizovaniu rytierstva a napomáhaniu iným.“ (Skauting pre chlapcov, Pearson, 1937, 10. kapitola)

ČO AK SA HĽADAJÚCI ROZHODNE STAŤ SKAUTOM?

A teraz sa vrátim k prvej otázke. Je potrebné si vyjasniť, čo rozumejú jednotliví adepti na skautský sľub pod pojmom „hľadajúci“ skaut. Alebo prečo je pre nich náročné sľubiť povinnosť voči Bohu. V prípade, že skaut je otvorený hľadaniu Boha, je ochotný uveriť a prijať, že existuje a v tom momente prijať na seba tento záväzok, malo by mu byť umožnené zložiť skautský sľub. Ak by ale adept na skautský sľub nebol ochotný hľadať Boha, ktorý ho presahuje, je na mieste sa pýtať, či má zmysel stať sa skautom, prijať tento životný štýl. Veď aký zmysel by malo vstupovať do nejakého hnutia v prípade, že nesúhlasím s podstatou tohto hnutia?

POMÁHAŤ BLÍŽNYM V KAŽDOM ČASE

K ČOMU NÁS TO ZAVÄZUJE?

Kto je vlastne môj blížny? Ako ho spoznám? Komu mám pomáhať?

Za blížneho môžeme považovať každého človeka, ktorý v určitej chvíli potrebuje pomoc. Každý z nás sa môže rozhodnúť, kedy a komu pomôže. Riadi sa slobodnou vôľou. Pomoc blížnemu, to nemusí byť len odnesenie nákupu domov. Vieme pomáhať rôznymi spôsobmi, či už materiálne, fyzickou prácou, alebo skôr duchovne.

Pomáhať blížnemu v každom čase pre nás znamená pomáhať nielen vtedy, keď nám to vyhovuje. Každý deň máme možnosť nanovo sa cvičiť v sebadisciplíne a premáhaní sa. Pomáhať na úkor svojho pohodlia. A to i vtedy, keď nám to veľmi nevyhovuje a musíme vynaložiť viac síl a námahy, aby sme pomohli blížnemu. V žiadnom prípade sa ale netreba nechať zneužívať. Tento bod skautského zákona nám hovorí, že máme pomáhať v každom čase.

Každý deň máme novú príležitosť pomáhať blížnemu.

Miera pomoci sa nedá presne určiť. Aj malé skutky majú veľkú váhu. Nevieme povedať, koľko pomoci za deň stačí. Zásada skautov znie: „**Vykonaj aspoň jeden dobrý skutok denne.**“ Môžeme si to spojiť s týmto bodom skautského sľubu. Aspoň jeden dobrý skutok. Nepíše sa tam iba jeden. Preto je na nás, aby sme sa snažili pomáhať čo najviac. Bí-Pí vo svojom odkaze pre skautov píše: „**Pokúste sa zanechať svet o niečo lepší, než ste ho našli.**“

KTO JE MÔJ BLÍŽNY?

Koho považujem za blížneho? Je ľahké nájsť blížneho vo svojom priateľovi, spolužiakovi, mamke a ďalších ľuďoch, ktorí sú nám blízki. Pomoc pre nich je pre nás takmer samozrejmosť a nevyžaduje si až takú námahu. Ale ako vnímam ďalších ľudí okolo seba? Považujem za svojho blížneho aj úplne cudzieho človeka, ktorý možno nie je na prvý pohľad taký „sympaták“? Mali by sme

pomôcť každému človeku, bez ohľadu na jeho pôvod, vek alebo národnosť. Odlišnosti medzi nami by nemali vytvárať bariéru pri plnení tohto bodu sľubu. A čo s človekom, ktorý o moju pomoc nestojí? Tu, žiaľ, len dobrá vôľa nestačí. Ak človek odmieta našu pomoc, neznamená to, že sme v tejto úlohe zlyhali. Každý z nás má slobodnú vôľu. Voľba znamená vybrať si, komu pomôžem, ale voľbu môže uplatniť aj osoba, ktorej pomáham; môže sa rozhodnúť, či moju pomoc prijme.

NIEČO ZA NIEČO

Je správne očakávať za vykonané dobré skutky odmenu? Môžeme prijať prejav vďaky od človeka, ktorému sme pomohli, ale medzi nezištným prijatím vďaky za pomoc a očakávaním pláce za prácu je rozdiel. Treba si dať pozor, aby sme naše dobré skutky a nezištné pomáhanie nevymenili za akýsi obchod „niečo za niečo“. Pociť vďačnosti za odvedenú prácu nás naplňa pocitom radosti, akoby nás dobre skutky tak trochu hriali pri srdci. Dáva nám to silu ísť ďalej a utvrdzuje nás to v konaní dobra.

ZÁVER

Sestry a bratia!

Na samotný záver by som chcel menovite poďakovať všetkým tým, ktorí prispeli k vzniku príručky na tému „skautský slub“. Verím, že sa vám táto prvá publikácia páčila, a prajem nám všetkým, aby sme aj naďalej pracovali na tejto téme.

